

25.8.2003

1334/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Ulla Lindström

HENKILÖSTÖPOLITIIKAN PERIAATTEET

1

KANTELU

A pyysi kirjeessään oikeusasiamiestä tutkimaan B:n kaupungin hallintokeskuksen rakenne muutostyötä valmistelleen työryhmän loppuraportin henkilöstöpolitiikan periaatteita käsittelevän osan kohdan 3.7 lainmukaisuuden. Tässä Asuinkunta-kohdassa todettiin, että ellei erityisiä syitä ole (esimerkiksi ylivertainen hakija) rekrytointitilanteessa valitaan kaupungin palvelukseen henkilö, joka asuu tai lupaa muuttaa asumaan B:n kaupunkiin. Edelleen kohdan mukaan yksi kriteeri työ- tai virkasuhteen vakinaistamiseen koeajan jälkeen on henkilön asuinpaikka, toisin sanoen, onko henkilö lunastanut lupauksensa muuttaa valinnan jälkeen B:n kaupunkiin.

2

SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin B:n kaupunginhallituksen selvitys ja lausunto. Kantelijalle varattiin mahdollisuus antaa asiassa vastine.

3

RATKAISU

B:n kaupunginhallituksen lausunnon ja selvityksen mukaan kaupunginvaltuusto oli 17.6.2002 hyväksynyt raportissa mainitut asiat edelleen valmisteltavaksi ja erikseen päätettäväksi. Täytäntöönpanopäätöksiä ei tässä vaiheessa ollut tehty.

B:n kaupunginhallitus on 5.5.2003 pidetyssä kokouksessa §:n 133 kohdalla käsitellyt henkilöstöpolitiikan periaatteita. Käsittelyn pohjana olleen raportin tekstissä oli yhdeksän kohtaa, joista osasta oli vielä erikseen päätettävä ja osa oli jo voimassa ja osaa vielä valmisteltiin erikseen. Raportin johdosta oli saatu ammattijärjestöjen ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen lausunnot. Kohtana 8 oli asuinkunta: "Ellei erityisiä syitä ole (esimerkiksi ylivertainen hakija) rekrytointitilanteessa valitaan henkilö, joka asuu B:n kaupungissa". Saatujen lausuntojen perusteella tämä kohta ehdotettiin kuitenkin poistettavaksi henkilöstöpolitiikan periaatteista. Kaupunginhallitus päättikin esittää valtuustolle hyväksyttäväksi, että B:n kaupunki noudattaa esitettyjä henkilöstöpolitiikan periaatteita, jotka oli kirjattu kohdissa 1-6 ja 9.

B:n kaupunginvaltuusto on 9.6.2003 pitämässään kokouksessa §:n 30 kohdalla hyväksynyt kaupunginhallituksen esityksen.

Rakennemuutosraportin jatkovalmistelussa on siten luovuttu siitä, että henkilöstöpolitiikan periaatteisiin olisi kirjattu maininta asuinkunnan merkityksestä nimitysperusteena tai viran tai toimen vakinaistamisperusteena. Kaupunginhallituksen lausunnossa on todettu, että henkilöstöön kohdistuvia ehdottomia vaatimuksia kotipaikan suhteen ei ole mahdollista lainvastaisena käyttää.

Suomen perustuslain 125 §:n mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) perustelujen mukaan valtion virkojen lisäksi ehdotettu säännös koskisi kaikkia julkisia virkoja. Perustuslain 125 §:ää on siten sovellettava suoraan kuntien viranomaisten virkavaali- ja virantäyttöpäätöksiin.

Perustuslain 9 §:n mukaan Suomen kansalaisella ja maassa laillisesti oleskelevalla ulkomaalaisella on vapaus liikkua maassa ja valita asuinpaikkansa. Asuinpaikan valinnan vapaudesta perusoikeutena puolestaan seuraa, että asuinpaikkaan perustuva erottelu kaupungin viran tai toimen täyttämässä on myös perustuslain 6 §:n syrjintäkiellon vastaista.

Koska rakennemuutosraportin esityksestä on asian jatkovalmistelun yhteydessä luovuttu, katson, ettei asia anna aiheutta toimenpiteeseen kuin, että saatan B:n kaupunginhallituksen tietoon edellä selostetun asuinpaikkaan perustuvan erottelun perustuslain vastaisuuden.

Kirjoituksenne liitteet palautetaan kantelijalle.